

سینمای کودک حمایت ویژه می‌خواهد

احترام برومند
مدیر و بازیگر

جمعیت ما در ۳۰ سال گذشته بیشتر شده و به دو برابر و نیم رسیده و طبیعی است که فیلم‌ها از هر طیف و با هر کیفیت که ساخته شود عده‌ای مخاطب داشته باشد هر چند که فیلم‌های خوبی هم ساخته می‌شود که اصلاً مخاطب ندارند. فیلم‌های کودک و نوجوان هم از این قاعده مستثنی نیست. اما شرایط برای فیلم‌های این گروه سنی کمی متفاوت است. هم تعداد فیلم‌های مخصوص کودک و نوجوان کم است و این فیلم‌ها کم ساخته می‌شوند و هم اکران خوب به آنها داده نمی‌شود. با توجه به شرایط و هزینه‌هایی که ساخت فیلم دارد تهیه‌کننده‌ها به ساختن فیلم‌های کودک و نوجوان رغبت ندارند چون هزینه و مخارج ساخت این فیلم‌ها تفاوتی با فیلم‌های بزرگسال ندارند اما سینما داران و بخش‌های تماشاها آنها برای اکران مناسب حمایت نمی‌کنند.

وقتی این حمایت‌ها خوبی انجام نمی‌شود و خواننده‌ها هم فرزندان شان را به تماشای این فیلم‌ها نمی‌برند طبیعی است کم کم کسانی که علاقه‌مند به این حوزه هستند گرایش، علاقه و شوق و ذوق شان را با وجود همه علاقه‌ای که دارند از دست می‌دهند. چون همه چیز تحت تأثیر مسائل اقتصادی است و مخارج ساخت فیلم به تبع همه اتفاقات دیگری که در کشور افتاده بالا رفته و باید از کسی که چند میلیارد تومان برای ساخت فیلم کودک و نوجوان خرج می‌کند حمایت شود و سینمای خوب در اختیارش گذاشته شود و اکران خوب داشته باشد تا اکران را ادامه دهد. اما در عمل شاهد این حمایت‌ها و توجه‌ها نیستیم. حتی تلویزیون سعی نمی‌کند از لحاظ تبلیغاتی از این سینما حمایت کند و برای تبلیغات رقم‌های معمول و گزاف را از فیلم‌های کودک و نوجوان دریافت نکند. آموزش و پرورش بخش دیگری است که باید به این فیلم‌ها نگاه ویژه داشته باشد و بچه‌ها را برای تماشای این فیلم‌ها ببرد که این اتفاق هم کمتر می‌افتد. با این شرایط یکی دو فیلم خوب کودک و نوجوان که منتظر اکرانش بودم به نمایش درآید و من حتی متوجه هم نشدم چون تبلیغات درستی برایش انجام نشد. چند انیمیشن جدید هم که با کیفیت جهانی در ایران توسط هنرمندان ایرانی ساخته شد در داخل کشور مورد توجه قرار نگرفت و بچه‌های ایرانی به دنبال تماشایشان نبودند و در خارج از ایران در جشنواره‌ها شرکت کردند. برای ساخت فیلم‌های مناسب کودکان این زمانه باید بررسی کنیم که بچه‌ها به چه افکار و سلیقه‌ی زندگی می‌کنند و فکر امروز به وسیله‌ی موبایل و لپ تاپ‌هایی همه دنیا را می‌بینند و درک جهانی دارند. به همین دلیل اگر فیلم خوبی برایشان ساخته شود حتماً از آن استقبال می‌کنند. در این مدت که اکران آنلاین رونق گرفته فیلم‌های کودک در این اکران‌ها قرار گرفته که به بچه‌ها بگویم آنها را ببینند؟ در عوض کنار بزرگ‌ترهایشان فیلم‌هایی را می‌بینند که مناسب سن و سال شان نیست و ادبیات و موضوع فیلم می‌تواند برایشان مضر هم باشد. در این شرایط برگزاری جشنواره فیلم کودک و نوجوان کار بسیار سختی است و من به تلاش‌های بنیاد سینمایی فارابی و علیرضا تابش، دبیر جشنواره فیلم کودک و نوجوان احترام می‌گذارم و قدر این زحمات شان را می‌دانم. چون این چند سال با جنگ و دندان جشنواره فیلم کودک و نوجوان را حفظ کرده‌اند.

امسال و به دلیل اینکه قرار است جشنواره با توجه به شرایط ویژه این روزها به صورت آنلاین برگزار شود امکانی قرار داده شده که کودکان و نوجوانان می‌توانند به صورت رایگان فیلم‌های جشنواره را در خانه تماشا کنند. این اتفاق بسیار خوبی است به شرط اینکه تبلیغات خوبی برایش انجام شود و همه از این اتفاق باخبر شوند. استفاده از این شرایط و این امکان خاص نیاز به تبلیغات رسانه‌ای درست دارد و با توجه به فراگیری شبکه‌های اجتماعی از طریق فضای مجازی اگر این تبلیغات انجام شود، می‌تواند بسیار مؤثر باشد و به سینمای کودک و نوجوان رونق دهد. من از کسانی که به رغم همه بی‌توجهی‌هایی که به سینمای کودک شده هنوز برای سینمای کودک و نوجوان فعالیت می‌کنند، سیاست‌گذارم. به امید موفقیت سینمای کودک و نوجوان و به امید موفقیت همه برگزار کنندگان این جشنواره که در این اوضاع و احوال کار بسیار سختی را انجام می‌دهند.

در گفت‌وگوی «ایران» با علیرضا تابش مطرح شد

تفکر جهانی بر بستر فرهنگ بومی در سینمای کودک

ترکس عاشوری
خبرنگار

بحث درباره سینمای کودک و نوجوان سال‌هاست به بحران مخاطب گره خورده است. بحرانی که منشأ آن را از یک سو باید در دلایل برون سینمایی مثل بی‌میلی تهیه‌کنندگان در تولید فیلم کودک، ظهور سرگرمی‌های تازه مثل بازی‌های رایانه‌ای یا برنامه‌های مامورهای و از سوی

دیگر در دلایل درون سینمایی مثل ضعف فیلمنامه‌نویسی و قصه‌پردازی، کم بضاعتی تکنیکی و فنی، نبود خلاقیت و نوآوری در اجرا و در نهایت عدم فهم کودک جست‌وجو کرد. به بهانه برگزاری سی و سومین جشنواره فیلم کودک و نوجوان با علیرضا تابش دبیر این دوره از جشنواره و مدیر عامل بنیاد فارابی به عنوان یکی از سیاست‌گذاران اصلی سینمای کودک درباره تلاش‌هایش برای رفع این موانع گفت‌وگو کرده‌ایم.

شده حکایت از این داشت که فیلم‌های کودک و نوجوان در مقایسه با سایر آثار سینمای ایران کمتر در دسترس هستند. با همه‌گیری شورای کودک و نوجوان بنیاد فارابی، فهرستی از فیلم‌های محبوب سینمای کودک در ۳۰ سال گذشته سینمای ایران تهیه شد. فارابی مالک بخشی از این فیلم‌هاست و بخش دیگر متعلق به کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، حوزه هنری و بخش خصوصی است. هم‌کاران ما در تماس با مالکان این آثار آنها را به عرضه فیلم در پلتفرم‌ها ترغیب کردند. برخی از این آثار مشکل حقوقی دارد که باید رفع شود و آرام آرام از آرشو به فضای اینترنتی و در محیط پلتفرم‌ها عرضه شود.

هدف از ایجاد این کتابخانه در دوره مسئولیت من در جشنواره فیلم کودک برای پاسخ به همین نیاز بود که دسترسی مشتریان به فیلم‌های مورد علاقه کودک و نوجوان راحت‌تر شود. سال ۹۹ تصمیم گرفتیم

فیلم‌های در مالکیت بنیاد سینمایی فارابی را به پلتفرم‌ها عرضه کنیم و خانواده‌های ایرانی را به تماشای فیلم‌ها در پلتفرم‌ها دعوت کردیم. نوروز امسال که مصادف با دوران قرنطینه بود درخواست‌های مطرح

ویدیویی ۴۰۰ فیلم مهم سینمای کودک و نوجوان ایران گردآوری شده‌است و بخش‌کننده‌های داخلی و خارجی در پلتفرم عضو کتابخانه آنلاین جشنواره می‌شوند. **■ کمبود فیلم‌های مخصوص کودک و نوجوان در پلتفرم‌های آنلاین فیلم محسوس است در حالی که در شرایط امروز که کودکان خانه‌نشین شده‌اند کتابخانه آنلاین می‌تواند منبع تغذیه‌کننده خوبی برای پلتفرم‌ها باشد.** هدف از ایجاد این کتابخانه در دوره مسئولیت من در جشنواره فیلم کودک برای پاسخ به همین نیاز بود که دسترسی مشتریان به فیلم‌های مورد علاقه کودک و نوجوان راحت‌تر شود. سال ۹۹ تصمیم گرفتیم فیلم‌های در مالکیت بنیاد سینمایی فارابی را به پلتفرم‌ها عرضه کنیم و خانواده‌های ایرانی را به تماشای فیلم‌ها در پلتفرم‌ها دعوت کردیم. نوروز امسال که مصادف با دوران قرنطینه بود درخواست‌های مطرح

این که جامعه بشری تاچه زمانی درگیر کرونا خواهد بود پیش‌بینی و چشم‌انداز روشنی وجود ندارد. طبق تخمین سازمان بهداشت جهانی بین یک و نیم تا دو سال آینده، جهان درگیر این ویروس خواهد بود و توصیه شده که ملت‌ها و کشورها با پیشگیری، با تغییر در سبک زندگی با این بیماری فراگیر کنار بیایند. در شرایطی که مهم‌ترین فرصت اکران را از دست داده‌ایم و سینماها رونق پیشین را ندارند جشنواره‌ها به عنوان سکوی معرفی آثار سینمایی باید با نوآوری حفظ شوند و هنرمندان مجالی برای معرفی تازه‌ترین آثارشان را داشته باشند تا ضمن معرفی، نقد و ارزیابی آثار سینمایی، به نوعی بازاریابی برای این آثار فراهم باشد. این جشنواره به صورت آنلاین، پیام‌آور این پیام باشد که سینما زنده است و با وجود همه سختی‌ها، جامعه هنری راه‌های جایگزین عرضه جدید و فضا سازی رسانه‌ای برای آثار سینمایی را پیدا می‌کند. با همین دیدگاه تصمیم بر این شد که از بستر فضای مجازی برای برگزاری جشنواره فیلم استفاده کنیم، از دستاوردهای مهم این بستر، فراگیری جشنواره است و به نوعی همه بچه‌های ایران می‌توانند فیلم‌ها را ببینند و داوری کنند. اگرچه جشنواره آنلاین جایگزین تام و تمام برای جشنواره‌های سنتی و فیزیکی نیست اما طبق پیش‌بینی و بنابر شرایط موجود، با نسبی جدیدی از جشنواره‌های سینمایی روبه رو خواهیم بود که دنیای ناشناخته‌ای است و با تجاری که همه ما کسب می‌کنیم آرام آرام این جشنواره‌ها هم تکمیل می‌شوند و در آینده به شکل ایده‌آل‌تر نزدیک می‌شوند.

■ بابرگزاری فیزیکی جشنواره فرصتی برای بازاریابی و بهتر دیده شدن آثار فراهم بود اما الان بخشی از نگرانی فعالان این عرصه سرنوشته اکران این فیلم‌هاست.

امسال باتدابییری که در بخش فنی و بازاریابین الملل جشنواره داریم بخش کتابخانه ویدیویی با همکاری پلتفرم هاشور به صورت آنلاین برگزار خواهد شد. به نوعی تلاش کردیم بازار فیزیکی که پار سال در اصفهان اجرا کردیم امسال به صورت آنلاین در دسترس مشتریان بازار قرار بگیرد. در این کتابخانه

فیلمسازان سینمای کودک و نوجوان از لزوم برگزاری جشنواره و توجه به سینمای کودک می‌گویند

مخاطبان گم شده سینما

ترکس عاشوری
خبرنگار

فعالیت سی و سومین جشنواره فیلم کودک و نوجوان در حالی از امروز آغاز می‌شود که شیوع کرونا آن را با چالش‌های تازه مواجه کرده‌است. اگر چه از ابتدای امسال مخالفت‌هایی نسبت به برگزاری تمام رویدادهای سینمایی مطرح شد اما برگزار کنندگان این جشنواره تصمیم گرفتند چراغ جشنواره را روشن نگه دارند و به عنوان اولین تجربه، جشنواره را به صورت آنلاین برگزار کنند. مخالفان برگزاری جشنواره بر این باورند که برگزاری فیزیکی جشنواره کودک در شرایطی که اثرگذاری گذشته را ندارد، ضرورتی ندارد و بودجه‌های جشنواره باید کارشناسان و هنرمندان سینمای کودک و نوجوان معتمدند یکی از ویژگی‌های جشنواره، توجه بیشتر بر سینمای کودک و نوجوان است و در سینمایی که فیلم‌های کودک

همواره مورد بی‌مهری قرار گرفته، عدم برگزاری همین جشنواره توجه به سینمای کودک و نوجوان را به حاشیه می‌راند. **■ رئیس جمهورهای آینده همین بچه‌ها هستند** ابوالفضل جلیلی، فیلمساز نام آشنای سینمای کودک و نوجوان در گفت‌وگو با «ایران» برگزاری آنلاین جشنواره را از ضرورت‌های فرهنگی این ایام می‌داند. او معتقد است به هیچ بهانه‌ای نباید فعالیت فرهنگی در هیچ برهه‌ای تعطیل شود: «هر وقت برای هر قشری خواستیم کار کنیم گفتیم الان شرایط مناسب نیست؛ انقلاب است، وقت جنگ است، محاصره اقتصادی است و... در نهایت همین شد که حالا بعد از گذشت ۴۰ سال سیستان و بلوچستان هنوز از کاستی‌های زیادی رنج می‌برد. الان هم کرونا می‌تواند بهانه خوبی برای انجام ندادن برخی کارها باشد. در حالی که اگر نیت و هدف خدمت باشد در هر شرایطی وظیفه را انجام می‌دهیم.»

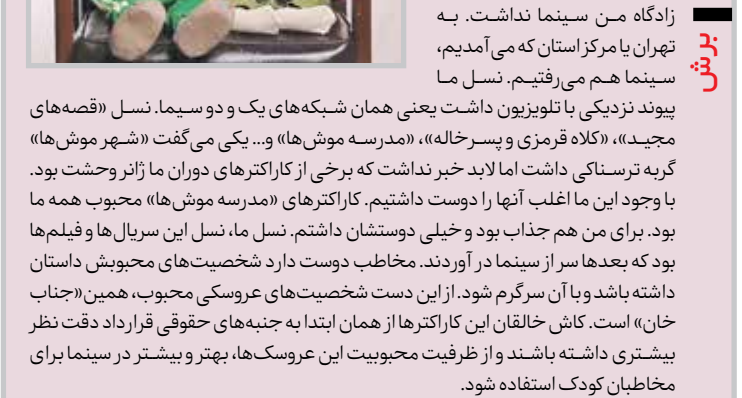
این فیلمساز با طی سال‌ها فعالیت در این حوزه ۱۵ فیلم بلند سینمایی با موضوعات اجتماعی خصوصاً دغدغه‌های دنیای نوجوانان نوشته و کارگردانی کرده

نشدن جشنواره می‌افزاید: «توصیه همیشگی من به بچه‌ام این است که اگر می‌خواهی موفق شوی، باید عاشق باشی. این عشق می‌تواند در رابطه یک دختر و پسر باشد یا در نسبت به شغل و خدمت. متأسفانه امروز عاشق نداریم. عشق را سوزانندیم. عاشق کودک و نوجوان سرزمین‌ات که باشی دیگر این نگاه برایت تمسخرآمیز می‌شود که مگر با برگزار نشدن جشنواره چه اتفاقی می‌افتد. پاسخ همین نگاه به کودکی که دلش موز می‌خواهد و پدرش توان برآورد کردن نیاز آن را ندارد. همین است که موز نخورد مگر چه اتفاقی می‌افتد. خیلی اتفاقات می‌افتد که شما بی‌خبرید. هیچ جای دنیا این طور نیست که بگویند امسال جشنواره برگزار نشد، راحت بودیم اما در کشور ما نگاه سیستم حاکم این است که سر و صدایی بلند نشد راحت شدیم. عاشق خدمت به مردم که باشی دیگر شرایط را بهانه نمی‌کنی، اگر چه مانع بسیار و کار کردن سخت است و کار نکردن آسان و بی‌حاشیه.»

این فیلمساز که طی سال‌ها فعالیت در این حوزه ۱۵ فیلم بلند سینمایی با موضوعات اجتماعی خصوصاً دغدغه‌های دنیای نوجوانان نوشته و کارگردانی کرده

یکی از مهمترین دغدغه‌های برگزاری جشنواره را پرداختن به همین موضوعات می‌داند: «هدف‌مان از برگزاری جشنواره چیست؟ اینکه ساز و آواز بزیم و بچه‌هایی را که از زور گرسنگی نای رقص ندارند شاد کنیم یا اینکه ببینیم نیاز امروز و مشکل همین بچه‌ها چیست.» او در توضیحات تکمیلی می‌افزاید: «امروز بخش زیادی از کودکان روستاهای سیستان و بلوچستان نان و آب برای خوردن ندارند، برایم عجیب است که برای همین کودکان گرسنه برخی دفتر و کتاب می‌برند و عکس یادگاری می‌گیرند که از مرکز ایران، برایتان هدیه آورده‌ایم. وظیفه فرهنگ و هنر است که ریشه‌یابی کند و در همین هفت به مشکلات کودکان بپردازد. به بهانه جشنواره فیلم کودک و نوجوان از نیاز امروز بچه‌ها صحبت کنیم. مهمترین مسأله تغذیه و مشکلات روحی است. امروز اغلب بزرگ‌ترها عصبی هستند و مشکلات روحی آنها روی تربیت بچه‌ها تأثیر می‌گذارد.»

ابوالفضل جلیلی در پاسخ به سؤالی در باره دسته‌بندی فیلم‌های این حوزه به دو دسته فیلم‌هایی «درباره کودکان» و «برای کودکان» می‌گوید: «من همیشه از

عروسک‌های محبوب نسل ما

زادگاه من سینما نداشت. به تهران یا مرکز استان که می‌آمدیم، سینما هم می‌رفتیم. نسل ما پیوند نزدیکی با تلویزیون داشت یعنی همان شبکه‌های یک و دو سیما. نسل «قصه‌های مجید»، «کلاه قرمزی و پسر خاله»، «مدرسه موش‌ها» و... یکی می‌گفت «شهر موش‌ها» گریه ترسناکی داشت اما لایب خبر نداشت که برخی از کاراکترهای دوران ما ژانر وحشت بود. با وجود این ما اغلب آنها را دوست داشتیم. کاراکترهای «مدرسه موش‌ها» محبوب همه ما بود. برای من هم جذاب بود و خیلی دوستشان داشتم. نسل ما، نسل این سریال‌ها و فیلم‌ها بود که بعدها سر از سینما در آوردند. مخاطب دوست دارد شخصیت‌های محبوبش داستان داشته باشد و با آن سرگرم شود. از این دست شخصیت‌های عروسکی محبوب، همین «جناب خان» است. کاش خالقان این کاراکترها از همان ابتدا به جنبه‌های حقوقی قرارداد دقت نظر بیشتری داشته باشند و از ظرفیت محبوبیت این عروسک‌ها، بهتر و بیشتر در سینما برای مخاطبان کودک استفاده شود.

زیادت و نگرش کهنه‌سیاست‌گذاران مانع از آن می‌شود که وارد عرصه‌های جدید شویم.

بخشی از این اتفاق به گفته خود شما به تغییر نسل برمی‌گردد. فیلم‌هایی که در دهه ۶۰ و ۷۰ برای هم‌نسلان ما جذاب بود برای مخاطب امروز که دسترسی‌آسان‌تری به محصولات متنوع فرهنگی در بستر اینترنت دارد جذاب نیست. نکته مهم دیگر استفاده از فناوری‌های نوین در سینمای کودک و نوجوان است. سینمای کودک و نوجوان به مدد فناوری‌های نوین، کارهای ترکیبی موسیقی و سایر تکنولوژی‌ها، فضای فانتزی و جذاب‌تری می‌یابد. ساخت فیلم از زمان در سینمای کودک یک مسأله است و سرمایه‌گذاری عظیم در بخش فناوری مسأله دیگری است. تولید کنندگان باید برای شناخت ذائقه مخاطبین، وقت بیشتری بگذارند و نهادهای حمایتی نیز باید این بستر را فراهم کنند و با ایجاد فضای پژوهشی و تعامل بین دست‌اندرکاران امور اجتماعی و آموزشی و تعلیم و تربیت با تهیه‌کنندگان آثار، ارتقای کیفی این آثار را تسریع کنیم. یکی از این پارامترها رویارویی مستقیم فیلمسازان پیشگوست با نسل نو است. سال گذشته در سومین المپیاد فیلمسازان نوجوانان، استادان پیشگوست و مربیانی همچون مرضیه برومند، ایرج طهماسب، پوران درخشنده، ابوالفضل جلیلی، کامبوزیا پرتوی، وحید نیکخواه آزاد و... با نوجوانانی که از سراسر کشور به المپیاد راه یافته بودند، گفت و شنود داشتند و تجربیاتشان را به بچه‌ها منتقل کردند. مافرصتی فراهم کردیم تا نوجوانان علاقه‌مند به سینما از تجارب بزرگان سینمای کودک و نوجوان استفاده کنند اما همه این استادان به ما گفتند که

کودکان فیلم می‌سازم و نه برای کودکان. فیلم برای کودکان مثل فیلم‌های والت دیزنی باید سرشار از امید و نشاط باشد اما فیلم درباره کودکان می‌تواند خشن باشد و از مصیبت و مشکلات کودکان بگوید، منتها مخاطب این فیلم بزرگسالان هستند و نه کودکان.» از جمله فواید برگزاری جشنواره فیلم کودک و نوجوان دیدن شدن بهتر فیلم‌ها و قرار گرفتن این آثار در چیدمان اکران است. نگرانی‌ها نسبت به سرنوشته فیلم‌های گروه کودک و نوجوان در اکران در شرایط کرونا از دغدغه مهم فعالان این حوزه است اما ابوالفضل جلیلی معتقد است که فعالیت در حوزه کودک باید با سرمایه‌گذاری دولت باشد تا دغدغه بازگشت سرمایه به مسأله اصلی فعالان آن تبدیل نشود: «همان طور که در روزهای قبل از انقلاب برای آموزش مسائل بهداشتی به روستائین‌ها هزینه